

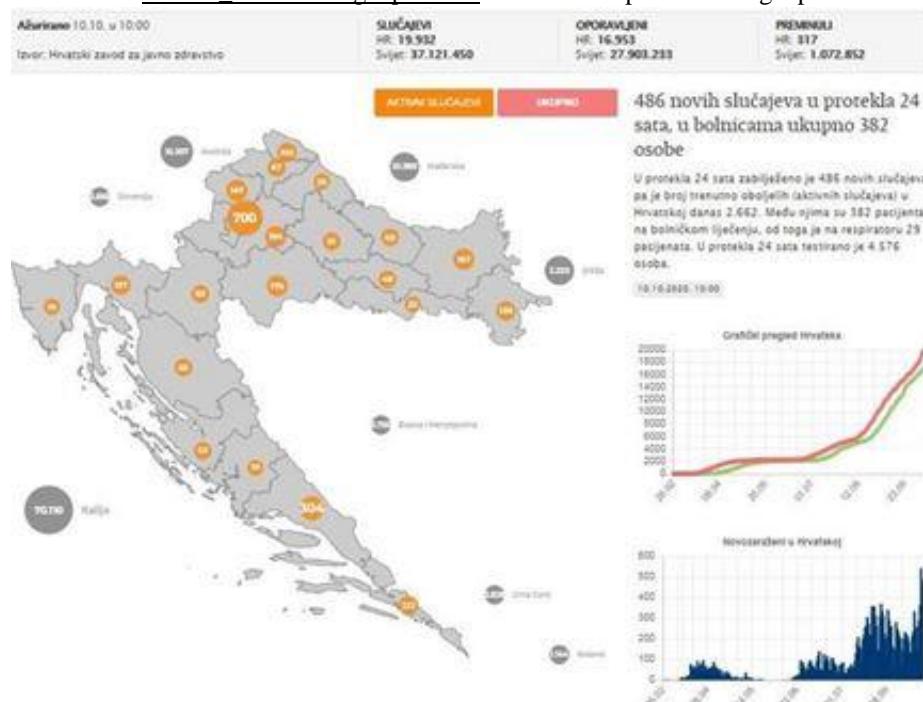

Ladislav Babić

Od virusa ili od nuspojava?

Što to? Pa, umrijeti od virusa, ili nuspojava vakcine i lijeka – procjenjuju mnogi „ljubitelji slobode“, ali ne baš i ljudskih života. Neki dan sam na društvenoj mreži postavio slijedeći post, ilustriran progresijom zaraze u *Hrvatskoj* do dana njegova postavljanja:

Već sam opširnije pisao o tome, pa zasad samo jednostavno pitanje: Zna li stožer uopće što radi, osim što opslužuje kapital? Ne sumnjam da je sve pod kontrolom - stožer zaista kontrolira spiskove zaraženih, samoizoliranih, ljudi na respiratoru i umrlih! Potakla me sasvim jednostavna konstatacija: kad je RH imala "tri" zaražena čovjeka, da biste došli do kumice s placa kupiti zelenjavu za juhicu, trebali ste se probijati kroz cijeli labirint zapreka, a čuvari samo što vam na ulazu nisu uzimali otiske prstiju, analizirali DNA, mjerili temperaturu i vršili slične "antiepidemijske radnje"! A sada, kad je broj zaraženih blizak ili prelazi pet stotina ljudi, na tržnici pravi raj! - sloboda "za koju smo se borili", jelte? Pa, ponavljam pitanje: Zna li stožer uopće što radi, osim što opslužuje kapital? I prepisuje mjere drugih zemalja, nikako ne Kube ili Kine - svakako! Još nešto. Kakva to stručnost diktira danas pooštiti mjere, a čim se broj zaraženih smanji, opustiti ih? Mislite li da je virus idiot poput vas? Doduše, dresirani čine ono za što su nadresirani - jer to su zaista provodili pravi stručnjaci!

Post je izazvaо razmjenu mišljenja s izuzetno pristojnim komentatorom, pa sam to (bez spominjanja njegova imena, odstranivši obostrane izljeve ljubavnosti i bez „vikanja“ velikim početnim slovom, uz nebitne izmjene) odlučio prilagoditi ovom tekstu, misleći da će možda biti zanimljiv širem krugu čitatelja. U epidemiološkoj struci ja sam totalni laik, pa cijeli tekst shvatite tek kao razmjenu mišljenja, dok vam za savjete na raspolaganju stoje stručnjaci.

MM: Što predlažete? Karantenu? Koliko dugo?

BL: Odgovor vam je ovaj, a vi o njemu razmislite: Koliko dugo ostajete u skloništu prilikom zračne opasnosti, kad bombe padaju oko vas?

MM: Koji je odgovor? Bombe i virus nisu isto.

BL: Previše vi to doslovno tumačite. Razmislite još!

MM: Sa zanimanjem sam čitao vašu objavu, i drži vodu, samo je nedorečena. Koliko dugo karantena? Dok virus ne prođe? Koliki je to period i kako to virus prolazi. Pa vi ste spomenuli bombe, bombe su umjetna pojava koje netko baca po svojoj volji, virus je priroda koji postoji od kada je života na *Zemlji*.

BL: Nevažno je jeli umjetna ili prirodna ugroza. Radi se o tome da čovjek poduzima mjere zaštite dok opasnost ne prođe. Sigurno ne bi poslali svoju majku ili sina da vam za bombardiranja ode po cigarete, ali danas mnogi ne mare kakvom riziku izlažu ne samo sebe, već najranjivije skupine. Ni kraj rata čovjek ne može predvidjeti, a trajanje opasnosti od virusa još manje. Za sada je izgledno da ga se riješimo jedino otkrićem efikasne vakcine (dok je on nekom svojom mutacijom ne zaobiđe, kao što to virus gripe radi svake godine) i lijeka za one već zaražene. Vakcinu najavljuju već za kraj ove, ili početak iduće godine. Do onda bi trebalo epidemiološke mjere koristiti ne parcijalno, pa kad se - primjerice - broj zaraženih smanji s 500 na 400 ljudi ublažavati ih - već cjelovito. Možda ste i vi primijetili da se *Kina* već par mjeseci ne spominje na TV glede borbe s virusom, a prije toga je bila svaki dan na vijestima. Jeli to zato što je virus istrijebio *Kineze*, moguće zato što ih je politički nepodobno uspoređivati sa stravom u SAD, ili zato što su djelotvorno provodili antiepidemijske mjere. Eto, "jučer" u *Zagrebu*, danas u *Rijeci* protestiraju zagovornici "*slobode*", koji niti znaju što je sloboda niti da ona u nekim slučajevima ima ograničenja. Danas ih nameće virus koji nas istrebljuje. Već koliko sutra, moguće će se isti naguravati u redu za cjepivo, mada su danas izuzetno aktivni i antivakcinisti. Lično me nije briga za njihovu sudbinu, ali jeste za sudbinu onih koje bi mogli zaraziti svojim ponašanjem. Mnogi od takvih danas ni tri lipe ne bi dali da spriječe smrt svojih najmilijih, ali sutra će biti spremni dati sve što posjeduju samo da spasu vlastite živote! Daklem, moj odgovor je, da do pojave cjepiva i ustanovljavanja njegove efikasnosti i mogućih nuspojava (kojih ne bi trebalo biti značajnih, ako je kvalitetno ispitano), treba provoditi u cijelosti antiepidemijske mjere. Usput, možda ste također zamijetili da se prestalo govoriti i o ruskom, navodno efikasnom cjepivu. Lično ne podržavam način na koji je - bez cjelovitog znanstveno metodičnog ispitivanja koje ne ovisi o politici (barem ne bi smjelo) - ono plasirano, alo činjenica je da ga je naručila *Kuba*, poznata po tome što je njen zdravstveni sustav mnogo uspješniji od američkog. Ma što *Trump* lupetao; bogatun koji si svašta može priuštiti.

MM: Hvala na iscrpnom odgovoru. Sve bi to bilo super da je moguće ljude zatvoriti godinu dana u kuće, bez posla. Međutim i *Kinezi* su se riješili virusa bez cjepiva.

BL: Ima rješenja, samo ljudi ili ne znaju za njih, ili ih ne prihvaćaju. Jedno od njih dala je i *Katarina Peović* ([1](#), [2](#) - druga potražite na internetu, ipak su ovdje samo komentari). Nije to nikakvo "*otimanje*" imovine (sad je novac odjednom imovina, kad se radilo o *Tuđmanovim* parama - nije bio!), radi se o legitimnoj i legalnoj poreznoj politici države. Samo potražite (i sam sam o tome pisao) kolika je bila

porezna stopa u Americi za Rooseveltovog New Deal-a, a kolika je trenutno - i nitko to nije zvao otimanjem! Sad, spadate li vi u one koji bi se tome protivili ili ne, to ponajbolje znate, ali to je jedno od rješenja (uz kombinaciju s ostalima, što bi svima omogućilo preživjeti dok se virus ne savlada). Ali dogmatski odnos prema imovini (koji povijesno nije uvijek bio takav) uzrokovani egoističnim koristoljubivim karakterom prosjeka ljudske vrste, radije žrtvuje više od milijun umrlih (sadašnje stanje u svijetu) negoli pravednu i izvanrednoj situaciji prilagođenu poreznu politiku.

MM: I tu imamo problem. Pogledajte tko se zatvarao u lockdownu? Mali poduzetnici, tržnice, frizeri, *OPG*-ovi. Tko je radio: veliki tržni centri. Tko je profitirao: opet veliki jer su radili a mali bili zatvoreni. Dakle, tko je do sada platio račun lockdowna? Pa mali jer im je bilo zabranjeno raditi, a tko je profitirao: veliki lanci. Oni će iz ove krize izaći bogatiji a mali ljudi još siromašniji. Dali se moglo drukčije? Moglo se, ali nije. Sve je u ovoj krizi išlo na ruku bogatima a na štetu već i prije osiromašenih građana. Što se tiče cjepiva? Hoće li biti obavezno. Hoće! Hoće li tko snositi odgovornost za moguće nuspojave? Neće, to je već donijeto na razini EU. Prisiljavat će te na neku neprovjerenu stvar (svak zna da je godina dana za razvoj cjepiva malo, a pogotovo kad virus mutira), a nitko neće snositi odgovornost za moguće zdrastvene tegobe zbog toga. Pa onda, da li se vi želite cijepiti pod takvim uvjetima?

BL: Pa da, mjere moraju biti jednakе prema svima uz praćenje socijalne politike za vrijeme njihova trajanja. Ne da se kojekakvi milanovići vade da je njima dozvoljeno što drugima nije, a usput šalabajzaju o jednakosti. Dosadašnje mjere vlade za održanje radnih mjeseta (plaće radnicima za vrijeme lockdowna), s druge strane, nisu išle njima u ruke već poslodavcima, čime su se mnogi okoristili na štetu radnika, a država nije ništa poduzela da to istraži. Da, svi su jednaki, ali ne u smislu materijalnog bogatstva, i u primjeni mjera treba o tome voditi računa - ne mogu svi biti jednakо opterećeni, a neki ne smiju to biti nikako (recimo, oni na socijalnoj skrbi i nemoćni). Bogatiji sad moraju to biti više, jer im je društvo i omogućilo bogaćenje (neću sad o kapitalizmu, pravdi i nesrazmjeru u raspodjeli bogatstva). Ja ću se obavezno cijepiti, baš kao što - pretpostavljam - vi obavezno uzimate neki lijek protiv svoje bolesti (bog vam dao zdravlja!), lijek u čijem popratnom letku su opisane nuspojave. Sumnjati apriorno u valjanost nekog lijeka nije razborito. Svaki, baš svaki lijek ima određene nuspojave kojima je obuhvaćen statistički beznačajni dio ljudskog roda. Razumijem tragediju i ogorčenost onih čije je dijete moguće time obuhvaćeno, ali to je u prirodi stvari. Radi se o tome da je ljudski rod statistička gomila, i da se u statistici ni teorijski ne može imati spoznaja

o svakom pojedincu iz mase. Dali će vas ili mene obuhvatiti nuspojave malo je vjerojatno, ali ne i nevjerojatno. Kao što je malo vjerojatno da će na vas pasti crijepljivo izlaska iz kuće, ali se to dešava. Pitanje je krivo postavljeno (prepostavljati treba da su cjepivo ili ma koji lijek valjano ispitani - konačno o tome ovisi i život istraživača i onih koji finaciraju istraživanje, jer virus ne bira svoje žrtve - zar ne?): Ne tko će odgovarati za nuspojave, jer su pogreške pri istraživanju moguće, a i zbog onoga što maločas rekoh, već tko će odgovarati za širenje epidemije i smrt ljudi - svjesno se odbijajući cijepiti? Takve je lako identificirati prema zdravstvenim kartonima. Moj vam je savjet, svakako se cijepite, a garanciju u vezi nuspojava ni "*dragi bog*" vam ne može dati. Cijepljenje je tijekom povijesti otkrića metode spasilo beskrajno više ljudi (i istrijebilo neke smrtonosne bolesti) nego su života odnijele nuspojave. To je tako, tragično je i žalosno - ali to je realnost. Danas se istražuju tzv. "*pametni lijekovi*", više prilagođeni fiziologijama svakog pojedinca, ali ni oni neće moći biti prilagođeni svima bez izuzetka, i svakako će biti nuspojava. Ljudi nisu savršeni, a kaže se "*errare humanum est*".

MM: Mogu reći da se dobrom dijelom slažem sa vama, osim djelomično sa cjepivom. Nisam za obvezno nego dobrovoljno. Zato jer ja necijepljen ne mogu razboliti cijepljenu osobu koja ima zaštitu cjepivom. Prema tome neka svaki čovjek odlučuje sam o svome zdravlju. Da, svaka tableta ima nuspojave, međutim one nisu obvezne i čovjek ih uzima na vlastitu odgovornost i zato nitko ne može zbog toga odgovarati. Međutim ako te se na nešto prisiljava protiv tvoje volje, a ne želi onda preuzeti odgovornost za moguće štetne posljedice, to je već grubo kršenje ljudskih prava.

BL: To vi tako mislite. Necijepljen može razboljeti i osobu koja se odlučila cijepiti, ali još to nije stigla učiniti. Sem toga, moralni čovjek se mora osjećati odgovornom čak i ako necijepljen razboli drugu necijepljenu osobu, koja bi možda i pukom srećom mogla izbjegći djelovanje virusa. Osim toga, zašto "vi" ne protestirate protiv *obaveznih* plaćanja poreza, protiv ograničenja brzine na autoputu, protiv kažnjavanja spolnog odnosa na javnom mjestu, protiv plaćanja vožnje tramvajem, protiv zabrane prodaje rajčica ispred HNK,... - da ne pričam dalje - niza radnji koje biste moguće i radili, ali su obvezatno zabranjene? Zašto "vam" onda to nije kršenje ljudskih prava? Nije li onda, kao što "vi" razmišljate, kršenje ljudskih prava obavezno nošenje maski u zatvorenom prostoru? Zašto onda sprečavate "svoje" dijete da po volji - kad mu pukne - šara kredom po zidovima „vaše“ sobe; zar time ne kršite ljudska (dijete je čovjek, zar ne?) prava na slobodno izražavanje? Kad prekoračite brzinu vi moguće ugrožavate putnike u svom vozilu i još ponekoga na

cesti ili trotoaru, a necjepljenjem možete ugroziti hrpu ljudi koji ni ne slute da predstavljate opasnost po njih. Čovjek nije samo individualna već i društvena životinja (*zoon politikon*) i kao takav nema "*prava*" samo prema sebi već i prema zajednici, koja onda u nekim slučajevima može individualna prava suspendirati. Nije problem u tome da se "*vi*" nećet cijepiti, već u tome što prije cijepljenja niste otišli na pretrage (ili vas liječnik koji cijepi nije to tražio) kako ne biste ugrozili svoje i zuđe zdravlje, i tako stekli spoznaje koje vas objektivno (a ne zato što vam se ne da, ili imate subjektivne stavove o cijepljenju) objektivno oslobođaju cijepljenja. Ili se naprsto iza sintagme o "*kršenju ljudskih prava*" naprsto krije strah od mogućih posljedica, ali da ponovim - ne zabranjujete pokrivanje krovova crijeponom zarad mogućnosti da neki padne na "*vas*". Samo, koji će čovjek javno priznati svoj strah, a to što je netko umro od cijepljenja a drugi od pada crijepona, ne znači da ćete i "*vi*". To je naprsto dio ovog trenutka, dio života. Život je rizik, s unaprijed nepoznatim nuspojavama (posljedicama).

Pisao sam već o tzv. „*Festivalu slobode*“ nedavno održanom u Zagrebu od strane neobrazovanih i neupućenih građana (u to što je virus, koje su posljedice zaraze, kako se ona širi, kako se boriti protiv njega i što je ljudska sloboda) podržan desnicom i antivakserima, a već se slični zbiva u Rijeci.

Moj komentar je bio da prisutni provjere ima li slobodnih mesta na rječkom groblju, a sudionici skupa koji ga uspiju pronaći kao svoje vječno počivalište, neka to s „*onoga svijeta*“ dojave ostalima.

Propast verzija socijalizma, a naročito onog jugoslavenskog koji je za civilizacijski napredak ovih prostora učinio više no itko prije i poslije njega, navodna demokratizacija (dobra maska za suštinsku stvar – kontrarevoluciju koja je ustoličila kapitalizam uz sve tragične posljedice u ljudskim i materijalnim žrtvama, što nije tema ovog teksta) iznjedrila je generaciju koju je najbolje karakterizirao moj prijatelj *Sabahudin Hadžalić* (Assoc Prof. Dr. & Dr. Honoris Causa) konstatacijom izvučenom u naslovu njegova intervjua: „*Neznanje više nije samo moć, danas je to način života*,.. Junoše koji su se provlačili u bivšem sistemu na bog te pitaj koje načine kroz sustav obrazovanja, karakterizirane izrekom da „*su prošli kroz školu, ali škola nije prošla kroz njih*“, odjednom su odlučili svoje akumulirano neznanje prigušeno jugoslavenskim „*totalitarizmom*“, u lavinama sručiti preko svih vrsta medija na leđa stručnjaka, dajući im nesuvisele laičke savjete, a i mnogi od „*stručnjaka*“ do tada u službi *Partije* sada su se poraspodjelili na službe po strankama, žrtvujući stručni (a i ljudski) dignitet stranačkim stegama. Napominjem kako treba razlikovati *laika* od *amatera*, jer

potonji mogu biti stručniji i od najobrazovanijih stručnjaka, što dokazuju primjeri iz povijesti znanosti. Pred našim očima rasplinula se iluzija koju smo gajili u socijalizmu, da se uspjelo odgojiti novog čovjeka koji će stečena znanja prenositi na svoje potomstvo, ali grdnmo smo se prevarili. Više se prenose mitovi iz „*stoljeća sedmog*“, i to ne samo u obiteljskom krugu već i u sistemu obrazovanja koje sve manje gubi i svoju negdašnju odgojnu komponentu, a nauka, mada je tijekom povijesti i danas - a to će raditi i u budućnosti – pokretač svekolikog razvoja, nekako izgubila korak pred religijskim fantazmima osoba nezrelih za ovo stoljeće. Ponajviše u shvaćanju njenih dostignuća, za što i sama snosi krivicu, mada veliki dio misticizmima naklonjeni dio čovječanstva hrpmice nabavlja produkte proizašle iz njenog razvoja, istovremeno je ne shvaćajući i prezirući. I takvi umišljaju da uživaju „*demokratske slobode*“ ne razumijevajući ni jednju od riječi sintagme, kao i to da su se olako prepustili robovanju svojim daleko inteligentnijim pastirima.

Davno sam gajio iluzije o ljudima, dozrijevajući one su prerasle u iluzije o čovječanstvu, da bih napustio društvo svih vas uz konstatciju kako imate upravo ono što i zaslužujete. Većina vas. Za religiozne još samo cinički dodatak. Svi vi ste uvjereni u *biblijski Armagedon* (ako niste, onda ste lažni vjernici koji iz „*svete knjige*“ probiru tek što im odgovara) - zašto svojim ponašanjem samo doprinosite njegovom približavanju? Bit će onako ne kako bog, već kako si sami učinite. Amen!

11.10.2020.g.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>